

REGULERINGSKOMMISSIE VOOR ENERGIE IN HET BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST

ADVIES (BRUGEL-ADVIES-2013|122-181)

betreffende het

Investeringsplan voor aardgas, voorgesteld door de Brusselse
distributienetbeheerder SIBELGA, voor de periode 2014 -
2018

**Gegeven op basis van artikel 10 van de ordonnantie van 1 april
2004 betreffende de organisatie van de gasmarkt in het
Brussels Hoofdstedelijk Gewest, gewijzigd door de
ordonnantie van 20 juli 2011.**

22 November 2013

Inhoudsopgave

1	Juridische grondslag	3
2	Voorafgaande uiteenzetting en voorgeschiedenis	5
3	Opmerkingen betreffende het investeringsplan voor gas van SIBELGA	6
3.1	Structuur van het investeringsplan	6
3.2	Investerings gerealiseerd in 2012	6
3.3	Analyse van het bestaande net	8
3.3.1	Bevoorrading en infrastructuur	8
3.3.2	Ontvangststations	9
3.3.3	MD- en LD-netten	11
3.3.4	Meters	12
3.3.5	Kwaliteit van de levering	13
3.4	Analyse van de externe factoren	13
3.4.1	Incidenten	13
3.4.2	Splitsing van de netten van SIBELGA en EANDIS	14
3.4.3	Nieuw injectiepunt	15
3.4.4	Overgang van L-gas naar H-gas	15
3.4.5	Wijziging inzake wetgeving	17
3.5	Investerings 2014 – 2018	18
3.5.1	Ontvangst- en ontspanningsstations	18
3.5.2	MD-net	18
3.5.3	LD-net	18
3.5.4	LD-aansluitingen	18
4	Conclusies	19

Overzicht van de figuren

Figuur 1: Voorziene verhoging van de belastingen ten opzichte van de ter beschikking gestelde debieten	9
Figuur 2: Lengte van de MD-leidingen einde 2012 (km)	11
Figuur 3 : Lengte van de LD-leidingen	11
Figuur 4: Mogelijke scenario's voor de conversie van het geheel van Belgische netten	16

Overzicht tabellen

Tabel 1: Infrastructuur van SIBELGA	8
---	---

I Juridische grondslag

Artikel 10 van de ordonnantie van 1 april 2004 betreffende de organisatie van de gasmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (hierna genoemd "de gasordonnantie"), gewijzigd door de artikelen van de ordonnantie van 20 juli 2011, luidt als volgt:

"§ 1. De netbeheerder stelt, in samenwerking met (de Commissie), een investeringsplan op bestemd om [1 de regelmaat, de betrouwbaarheid]1 en de veiligheid van de bevoorrading te verzekeren [1, rekening houdend met het leefmilieu, de energie-efficiëntie en het rationeel beheer van de wegen]1. <ORD 2006-12-14/45, art. 79, 002; Inwerkingtreding: 01-01-2007>

[1 Het investeringsplan heeft betrekking op een periode van vijf jaar; het wordt elk jaar aangepast voor de vijf volgende jaren.

Brugel kan de procedure voor de indiening en het model voor de voorgestelde investeringsplannen nader bepalen.

Het investeringsplan bevat tenminste de volgende gegevens:

1° een gedetailleerde beschrijving van de bestaande infrastructuur, van haar verouderde staat, en van haar gebruiksgraad evenals van de belangrijkste infrastructuren die moeten worden aangelegd of die gemoderniseerd moeten worden gedurende de door het zogenaamde plan gedekte jaren;

2° een schatting van de capaciteitsbehoeften, rekening houdend met de evolutie van de exploitatie van het net, van de maatregelen van energie-efficiëntie die door de autoriteiten worden bevorderd en door de netbeheerder worden overwogen, van de bevordering van de productie van biogas en de injectie ervan op het net, van de levering, van het verbruik en van de handel met de twee andere Gewesten en van hun kenmerken;

3° een beschrijving van de ingezette middelen en van de te verwezenlijken investeringen om in de geschatte behoeften te voorzien, met inbegrip van, desgevallend, de versterking of de aanleg van koppelingen om de correcte aansluiting op de netten te waarborgen waarop het net is aangesloten, evenals een lijst van de belangrijke investeringen waartoe reeds besloten werd, een beschrijving van de nieuwe belangrijke investeringen die tijdens de eerstkomende drie jaar verwezenlijkt moeten worden en een kalender voor deze investeringsprojecten;

4° het vastleggen van de nagestreefde kwaliteitsdoelstellingen, in het bijzonder met betrekking tot de duur van de onbeschikbaarheden zoals gedefinieerd in het model van het verslag over de kwaliteit van de prestaties;

5° het beleid dat op milieugebied wordt gevoerd;

6° de beschrijving van het beleid inzake onderhoud;

7° de lijst van de acties die tijdens het afgelopen jaar dringend zijn uitgevoerd;

8° de beschrijving van een noodplan dat geïmplementeerd moet worden om het hoofd te bieden aan een moeilijke situatie (N-I);

9° de staat van de studies, projecten en implementatie van intelligente netten en, in voorkomend geval, van intelligente meetsystemen.]1

§ 2. [2 ...]2 Het investeringsplan wordt voor de eerste maal opgesteld voor de periode 2005-2009. <ORD 2006-12-14/45, art. 79, 002; Inwerkingtreding: 01-01-2007>

§ 3. (De voorstellen van investeringsplan worden aan [5 Brugel]5 bezorgd voor 15 september van het jaar dat voorafgaat aan het eerste jaar waarop het plan betrekking heeft. Na advies van [5 Brugel]5, dat [3 ook rekening houdt]3 met de relaties tussen de gas- en de elektriciteitsmarkt en tussen de markten van arm en rijk aardgas, worden deze voorstellen ter goedkeuring voorgelegd aan de Regering.

Bij gebrek aan een beslissing van de Regering uiterlijk drie en een halve maand na de indiening van de voorstellen van investeringsplan, worden de voorstellen van investeringsplannen geacht goedgekeurd te zijn, en is de netbeheerder gebonden door de investeringen. [3 Brugel houdt toezicht op en evalueert de uitvoering van het vijfjarige investeringsplan.]3

[5 Brugel]5 kan, in het belang van de gebruikers en rekening houdend met de milieucriteria, de netbeheerder het uitdrukkelijke bevel geven om bepaalde vanuit technisch en financieel oogpunt alternatieve of aanvullende

investerings te bestuderen. Deze studies [³ worden]³ uitgevoerd binnen een termijn die rekening houdt met de termijnen voor goedkeuring van de in het bovenstaande lid vermelde investeringsplannen.

[³ ...]³) <ORD 2006-12-14/45, art. 80, 002; Inwerkingtreding: 01-01-2007>

---

(1)<ORD 2011-07-20/29, art. 13, 003; Inwerkingtreding: 20-08-2011>

(2)<ORD 2011-07-20/29, art. 14, 003; Inwerkingtreding: 20-08-2011>

(3)<ORD 2011-07-20/29, art. 15, 003; Inwerkingtreding: 20-08-2011>

(4)<ORD 2011-07-20/29, art. 16, 003; Inwerkingtreding: 20-08-2011>

(5)<ORD 2011-07-20/29, art. 2, 1°, 003; Inwerkingtreding: 20-08-2011>».

2 Voorafgaande uiteenzetting en voorgeschiedenis

In haar advies 153 (ADVIES-20121123-153) stelde BRUGEL de Regering voor om het investeringsplan gas van Sibelga voor de periode 2013-2017 goed te keuren. Hieronder wordt de informatie weergegeven met betrekking tot de twee aandachtspunten die door Brugel in het bovengenoemde advies werden geformuleerd:

- Punt 1 van de conclusies vermeldde de wetgeving op de technische controle van de meters en onderstreepte, meer bepaald, het belang dat BRUGEL hechtte aan de resultaten van een uit te voeren studie over de impact van deze nieuwe wetgeving op de investeringen met betrekking tot het gasnet van SIBELGA.

Ter herinnering, deze nieuwe wetgeving schaft de verplichting af om de balgengasmeters van meer dan 30 jaar systematisch uit het net te verwijderen. Met de inwerkingtreding van deze wetgeving, zullen de genoemde meters voortaan aan statistische technische controles worden onderworpen waarvan de resultaten zullen bepalen of ze in het net blijven of er eventueel uit worden verwijderd. Bovendien werd de maximale toelaatbare fout bij de technische controles verlaagd van 4% naar 3%.

Uit de besprekingen die sindsdien hebben plaatsgevonden tussen BRUGEL en SIBELGA, blijkt dat het moeilijk is om de impact van deze wijziging van de wetgeving op de investeringen te voorspellen. SIBELGA geeft de voorkeur aan de benadering die erin bestaat om een realistische enveloppe te blijven budgetteren, gebaseerd op de historiek en haar ervaring inzake het beheer van het meterpark, en dit, tot de resultaten van de eerste controles van de dienst metrologie van de FOD Economie, K.M.O., Middenstand en Energie beschikbaar zijn. Het is op basis van deze concrete resultaten dat een aanpassing van de gebudgetteerde enveloppes voor de vervanging van de meters om metrologische redenen waarschijnlijk zal plaatsvinden.

- Punt 2 van de conclusies behandelde het project voor de splitsing van de netten en maakte melding van de wens van BRUGEL om te worden geïnformeerd over de conclusies van de gesprekken tussen EANDIS en SIBELGA inzake de opgelopen vertraging in het beheer van dit project.

Volgens het investeringsplan gas voor de periode 2013 – 2017 zouden de werken in het kader van dit project tegen 2014 immers beëindigd zijn. Maar oorspronkelijk werd dit project verondersteld te eindigen op het einde van het jaar 2011.

De besprekingen die hebben plaatsgevonden tussen BRUGEL en SIBELGA tonen wel degelijk aan dat SIBELGA de totaliteit van de werken heeft voltooid voor de versterking van de infrastructuur van haar net met het oog op het verzekeren van de bevoorradingszekerheid van de Brusselse verbruikers. De splitsing kan echter niet plaatsvinden omdat EANDIS nog niet klaar is. Volgens SIBELGA heeft EANDIS vertraging opgelopen in de vordering van dit project als gevolg van externe factoren zoals, met name, het verkrijgen van de vergunning voor de bouw van een nieuw ontvangststation, onder meer bestemd om het tekort van gas, dat voorheen afkomstig was van de ontvangststations van SIBELGA, op te vangen.

SIBELGA heeft uiteindelijk meegedeeld dat dit project voltooid zou zijn op het einde van het jaar 2015.

3 Opmerkingen betreffende het investeringsplan voor gas van SIBELGA

3.1 Structuur van het investeringsplan

Het investeringsplan gas van SIBELGA voor de periode 2014 - 2018 is opgedeeld in acht hoofdstukken:

- hoofdstuk 1 verschaft een summiere uitleg over de activiteiten van SIBELGA, met inbegrip van haar openbare dienstverplichtingen sinds de vrijmaking van de energiemarkt;
- hoofdstuk 2 definieert de terminologie die gebruikt wordt in het investeringsplan;
- hoofdstuk 3 geeft een overzicht van de in 2012 door SIBELGA gerealiseerde projecten, in vergelijking met de investeringen die voor dat jaar voorzien waren in het investeringsplan gas voor de periode 2012 - 2016;
- hoofdstuk 4 analyseert de staat van het bestaande net;
- hoofdstuk 5 bespreekt de rol van externe factoren met betrekking tot de staat van het net;
- hoofdstuk 6 behandelt de strategie die SIBELGA hanteert voor de verdere uitbouw van haar net;
- de hoofdstukken 7 en 8 behandelen de investeringen die voorzien zijn op lange en korte termijn.

Het investeringsplan omvat daarnaast ook drie bijlagen: de eerste bijlage bestaat uit het schematisch plan van de aardgasbevoorrading van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. De tweede bijlage belicht het door SIBELGA gevoerde milieubeleid. De derde bijlage bespreekt het beleid inzake het onderhoud van de gasnetten van SIBELGA.

3.2 Investerings gerealiseerd in 2012

Vooraf moeten we benadrukken dat SIBELGA drie types investeringen kent:

- a. Investerings op eigen initiatief – Dit zijn de investeringen die tot doel hebben de beperkingen en de risico's weg te nemen die bij de analyse van het bestaande net werden vastgesteld. De noodzakelijke hoeveelheden, in deze context, worden gespreid over verschillende jaren om rekening te houden met de beschikbare interne en externe medewerkers, maar ook met de voorziene budgettaire enveloppes.
- b. "Mandatory" investeringen op aanvraag van de klanten of van derden – Dit zijn investeringen gewijd aan de installatie van nieuwe aansluitingen en de installatie van meters, aan werken aan bestaande aansluitingen, op aanvraag van klanten, en aan werken voor de verplaatsing van leidingen op aanvraag van derden. De jaarlijkse hoeveelheden worden geraamd op basis van historische gegevens.
- c. Onvermijdelijke investeringen – Dit zijn investeringen met het doel defecte elementen in het net te vervangen en ze worden uitgevoerd om de continuïteit van de levering van gas aan de Brusselse klanten te garanderen. De jaarlijkse hoeveelheden worden eveneens geraamd op basis van historische gegevens.

Deze classificatie in aanmerking genomen, is het evident dat bepaalde investeringen niet de gebudgetteerde hoeveelheden hebben bereikt, zonder dat dit daarom problematisch is. De

hoeveelheden werden immers gebudgetteerd op historische basis, maar de exploitatievoorwaarden kunnen van jaar tot jaar verschillen en ook het gedrag van de klanten kan niet-voorzienbare schommelingen ondergaan. In dit soort gevallen heeft SIBELGA dus, volkomen logisch, de investeringen uitgevoerd overeenkomstig de vastgestelde reële behoeften.

Met het hiervoor vermelde voorbehoud, moeten we benadrukken dat, globaal, de investeringen die voor het jaar 2012 waren voorzien, effectief werden uitgevoerd.

Toch moeten we terugkomen op twee posten waarvoor de investeringen niet werden uitgevoerd.

De eerste post heeft betrekking op de werken die in 2012 werden uitgevoerd in het kader van de behandeling van de stijgleidingen: 54% van de prognoses werd effectief uitgevoerd en dat stemt overeen met 138 stijgleidingen tegenover 255 gebudgetteerde stijgleidingen. De overige stijgleidingen konden niet worden behandeld, voornamelijk als gevolg van de problemen die SIBELGA ondervond om tot een akkoord te komen met de eigenaars van de betrokken gebouwen om de meters naar de kelder over te brengen.

Ter herinnering, de stijgleidingen die beantwoorden aan de verouderingscriteria worden hetzij verwijderd – de gasmeters worden verplaatst naar de kelders – hetzij gesaneerd door insputting van een afdichtmiddel. Hoewel de eerste aanpak de voorkeur geniet van SIBELGA, blijft het vaak moeilijk om tot een akkoord te komen met de eigenaars van de betrokken gebouwen, want zij moeten de kosten dragen voor het in overeenstemming brengen van hun installaties na de operatie.

De verwijdering van de stijgleidingen gaat immers in de meeste gevallen gepaard met de installatie van een geventileerd lokaal waarin alle meters worden ondergebracht en dit op kosten van de eigenaar. Daarna worden de werken voor het plaatsen van nieuwe leidingen van de kelder naar de appartementen uitgevoerd door een loodgieter die eveneens door de eigenaar wordt betaald. Blijkbaar zijn deze kosten vaak aanzienlijk voor de eigenaar en zet dit hem ertoe aan om de verwijdering van zijn stijgleidingen te weigeren. Dit verklaart dus het lage uitvoeringspercentage in het verleden.

Om deze moeilijkheden op te lossen, heeft SIBELGA in het ontwerp van nieuw technisch reglement voor gas financiële stimuleringsmaatregelen opgenomen. BRUGEL heeft een positief advies verleend betreffende dit ontwerp. Op het ogenblik dat dit advies wordt opgesteld, volgt het ontwerp de procedure voor goedkeuring door de Regering.

De tweede post betreft de vervanging van meters op initiatief van SIBELGA, voornamelijk gepaard gaande met de vernieuwing van aftakkingen. Er werd een kleiner aantal uitvoeringen vastgesteld als gevolg van de vertraging in de vernieuwing van de aftakkingen. Dit tekort werd nog verergerd omdat, voor het eerst in 2012, SIBELGA meters wilde vervangen in het kader van de vernieuwing van de aftakkingen, bij de systematische vervanging van leidingen in grijs gietijzer en in vezelcement, doch dit was niet mogelijk. Die feitelijke situatie was voornamelijk het gevolg van de afwezigheid van bepaalde bepalingen in de contracten die SIBELGA had afgesloten met zijn aannemers en ook van problemen in verband met de opleiding van het personeel van de aannemers. Deze problemen werden opgelost in 2013.

3.3 Analyse van het bestaande net

SIBELGA analyseert de kwaliteit van het bestaande net en van de onderdelen ervan aan de hand van de belastingsgegevens en van de gegevens betreffende geregistreerde gebreken in verschillende elementen van het net. Voor deze analyse is het passend te beginnen met de algemene beschrijving van de aardgasbevoorrading van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en de hiervoor vereiste infrastructuur om vervolgens bepaalde elementen van het net te bespreken.

3.3.1 Bevoorrading en infrastructuur

Het gasnet van SIBELGA telt zeven ontvangststations¹, verdeeld over drie Geaggregeerde Ontvangststations (GOS)². Deze stations worden bevoorrad met aardgas met een lage calorische waarde afkomstig uit Nederland, via hogedrukleidingen van Fluxys.

De essentiële onderdelen van de infrastructuur van SIBELGA, op het einde van het jaar 2012, worden weergegeven in de onderstaande tabel:

Klasse van uitrusting	Waarde
Geaggregeerde ontvangststations (GOS)	3
Ontvangststations	7
Ontspanningsstations	7
Kathodische beschermingsposten	66
MD-leidingen ³ (km)	611
MD-aansluitingen voor netcabines	446
MD-aansluitingen voor klantcabines	1.633
Ontspanningslijnen klant	1.761
Huishoudelijke MD-aansluitingen	739
LD-leidingen ⁴ (km)	2.280
LD-aansluitingen	185.080
LD-meters	495.910

Tabel 1: Infrastructuur van SIBELGA

¹ Ontvangststation: station voor de injectie van aardgas in een distributienet vanuit een transportnet. Het aardgasnet van SIBELGA telt er 7:

- Woluwe en Vorst bevoorraden het MD-net van 2,7 bar in het GOS SIBELGA-Brussel; Dit GOS wordt gedeeld tussen SIBELGA, EANDIS en ORES;
- Groot-Bijgaarden bevoorradt het 1,7 bar MD-net in het GOS Iverlek-Dilbeek. Dit GOS werd tot voor kort nog gedeeld tussen SIBELGA en EANDIS;
- Zuid (gelegen in Anderlecht), Bever, Marly en Haren bevoorraden een 1,7 bar MD-net in het GOS SIBELGA-Kaai.

² Geaggregeerd ontvangststation: een fictief ontvangststation dat de functie groepeerst van verschillende ontvangststations ter bevoorrading van één van de aan elkaar gekoppelde netten. Er kunnen koppelpunten bestaan tussen twee aangrenzende GOS voor eventuele onderlinge ondersteuning. De GOS werden gecreëerd om de energieaankopen en de evolutie ervan te berekenen.

³ Middendruk: van **98,07 mbar** tot **14,71 bar**. Er worden drie categorieën van MD-netten gedefinieerd op basis van de maximaal toegestane netdruk:

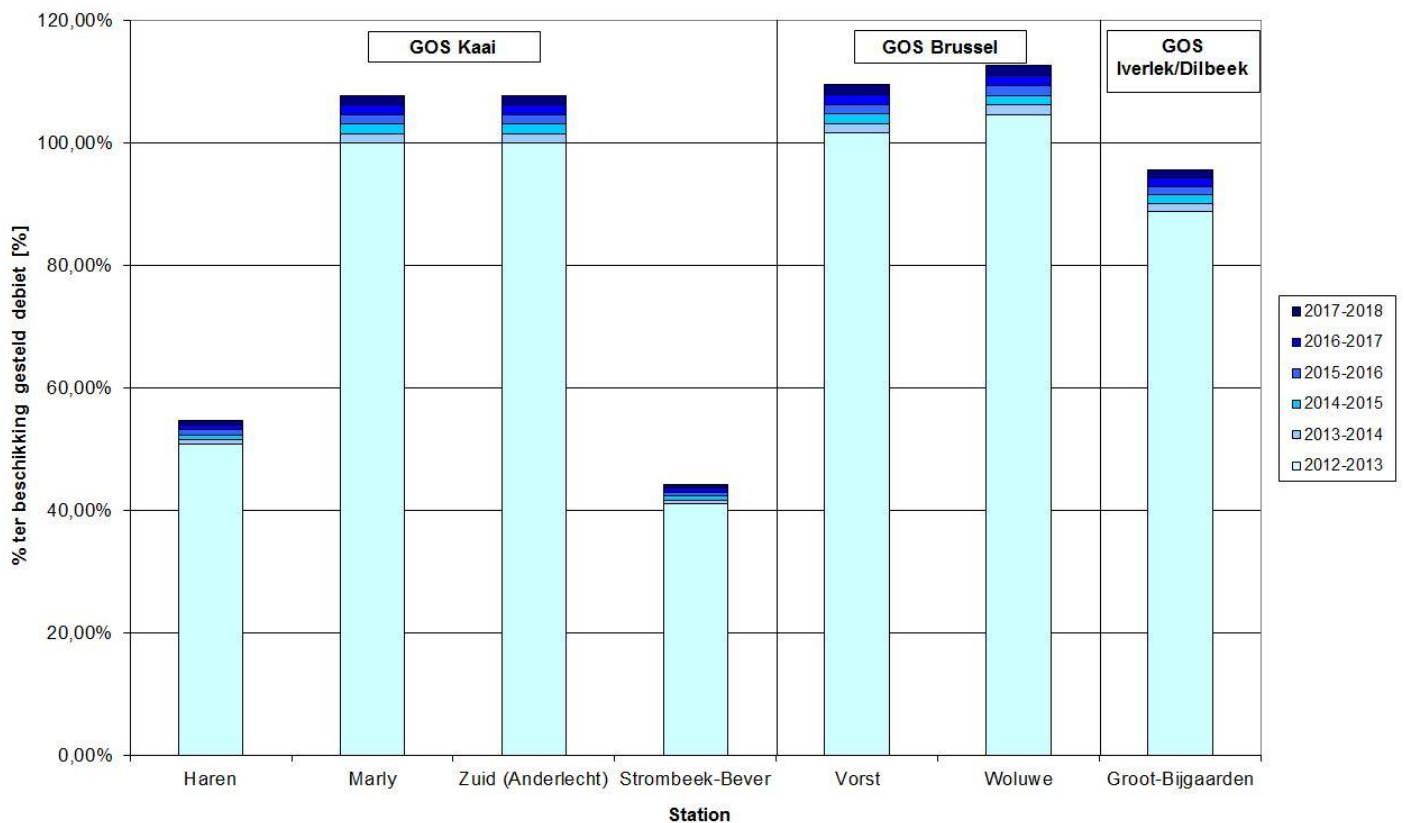
- **MD A-net:** de maximaal toegestane druk bedraagt meer dan **98,07 mbar** zonder evenwel **490,35 mbar** te overschrijden - SIBELGA heeft geen MD A-net;
- **MD B-net:** de maximaal toegestane druk bedraagt meer dan **490,35 mbar** zonder evenwel **4,9 bar** te overschrijden. Twee categorieën MD B-net van SIBELGA bestaan naast elkaar, het net van **1,7 bar** en het net van **2,7 bar**;
- **MD C-net:** de maximaal toegestane druk bedraagt meer dan **4,9 bar** zonder evenwel **14,71 bar** te overschrijden. Twee categorieën MD C-net van SIBELGA bestaan naast elkaar, het net van **8 bar** en het net van **14,7 bar**;

⁴ Lage druk: de maximaal toegestane druk bedraagt niet meer dan **98,07 mbar**. Twee categorieën LD-net van SIBELGA bestaan naast elkaar: het net van **25 mbar** en het net van **85 mbar**. De omvang van het net van 85 mbar valt in het niets tegenover de omvang van het net van 25 mbar.

3.3.2 Ontvangststations

Figuur 1 toont de raming van de jaarlijkse evolutie van de levering van de 7 ontvangststations van SIBELGA voor de komende vijf gasjaren, van het jaar 2013-2014 (1 oktober 2013 tot 30 september 2014) tot het jaar 2017 – 2018 (1 oktober 2017 tot 30 september 2018).

Figuur 1: Voorziene verhoging van de belastingen ten opzichte van de ter beschikking gestelde debieten (raming van de verbruikspunten geëxtrapoleerd naar -11°C gemiddelde temperatuur)

Deze raming werd berekend op basis van de verbruikspiek die voor elk van de zeven ontvangststations werd waargenomen tijdens het gasjaar 2011-2012 (periode 1 oktober 2011 - 30 september 2012) en geëxtrapoleerd naar een gemiddelde temperatuur van -11°C. Daarbij wordt eveneens rekening gehouden met een jaarlijkse toename van de belasting met 1,5%.

Op basis van deze naar -11°C geëxtrapoleerde belasting, benaderen of overschrijden meerdere ontvangststations de hun ter beschikking gestelde debieten. Het probleem is het meest nijpend in de twee ontvangststations Vorst en Woluwe. Deze laatste maken deel uit van het GOS SIBELGA - Brussel waarvan het net gekoppeld is aan dat van EANDIS en ORES en, bijgevolg, worden hun debieten sterk beïnvloed door deze koppeling. Deze overschrijdingen zouden door EANDIS en ORES moeten worden verzekerd, volgens SIBELGA.

Het splitsen van de netten van EANDIS en SIBELGA zou moeten toelaten om een juister beeld te krijgen van de reële behoeften op het net van SIBELGA, dat wordt bevoorrad door deze twee ontvangststations en om, a priori, de risico's van overschrijding uit te sluiten. Dit advies komt

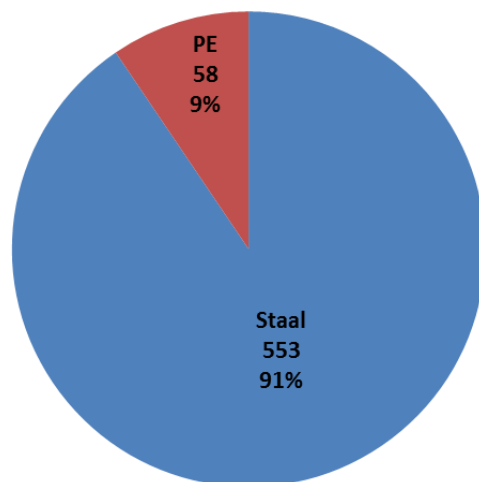
hieronder terug op dit project. We moeten echter preciseren dat SIBELGA vergelijkende simulaties heeft uitgevoerd voor de gasjaren 2009 – 2010, 2011 – 2012 waaraan de periode van 1 april 2012 tot 31 maart 2013 werd toegevoegd vanwege de strenge winter tijdens deze periode, zoals werd vastgesteld.

Deze vergelijkende simulatie heeft een vermindering van de overschrijdingen aangetoond, SIBELGA schrijft dit toe aan de investeringen die werden uitgevoerd op het net van EANDIS in het kader van het project voor de splitsing van de netten. Volgens SIBELGA werd gedurende de winterperiode 2012/2013 inderdaad het gunstige effect vastgesteld van het nieuwe EANDIS-station, dat in Alsemberg werd geïnstalleerd, op de regionale grens tussen de gemeenten Ukkel en Sint-Genesius-Rode.

De stations van Marly en Zuid bereiken eveneens de limiet van hun nominale debieten. Hun situatie is evenwel minder problematisch omdat de andere ontvangststations van hetzelfde GOS, die nog niet hun limieten hebben bereikt, ondersteuning bieden aan de twee vermelde stations door de overblijvende vraag te compenseren.

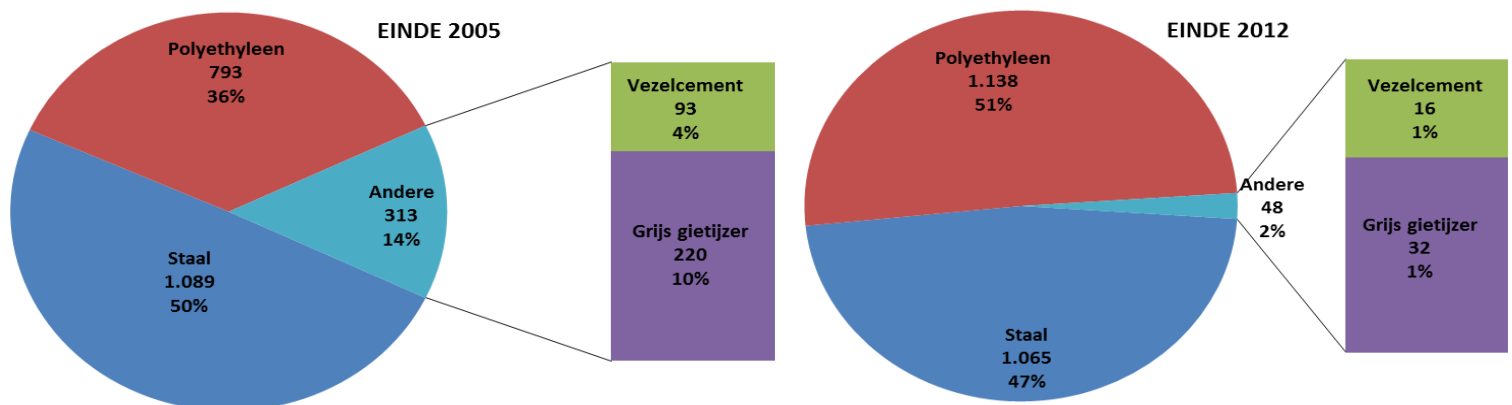
3.3.3 MD- en LD-netten

Figuur 2 heeft betrekking op de staat van het MD-net van SIBELGA en is een weergave van de samenstelling van de leidingen van dit net op het einde van het jaar 2012. De stalen leidingen van het MD-net worden beschermd tegen corrosie door de 66 kathodische beschermingsposten die over het net verspreid zijn. Deze laatste worden eveneens gedeeld met de netten van andere maatschappijen (Vivaqua, enz.).

Figuur 2: Lengte van de MD-leidingen einde 2012 (km)

Figuur 3 verstrekt vergelijkbare informatie, maar betreffende het LD-net van SIBELGA. Hij onderstreept tevens de impact van de uitvoering van het project voor de geleidelijke vervanging van de leidingen in vezelcement en grijs gietijzer.⁵ Dit project is prioritair voor SIBELGA en vergde aanzienlijke menselijke en budgettaire middelen.

Figuur 3 : Lengte van de LD-leidingen

SIBELGA heeft er zich aanvankelijk toe verbonden om jaarlijks ongeveer 51 km polyethyleenleidingen te plaatsen ter vervanging van leidingen in grijs gietijzer of in vezelcement. Het is de bedoeling om tegen

⁵ Er worden jaarlijks steekproeven gehouden om lekken op te sporen in de leidingen in vezelcement en in gietijzer (de leidingen in staal of polyethyleen worden om de drie jaar steekproefsgewijs gecontroleerd).). Uit deze steekproeven blijkt dat het percentage lekken per 100 km voor leidingen in gietijzer of vezelcement gemiddeld tien keer hoger ligt dan voor leidingen in staal of polyethyleen. In 2005 werd een programma opgesteld voor de geleidelijke vervanging van deze onbetrouwbare leidingen. De uitvoering ervan sindsdien maakt het mogelijk om het aantal waargenomen aardgaslekken in het Brusselse gasnet te verminderen.

2014 het LD-net volledig te saneren. Hoewel dit ritme niet altijd werd gerespecteerd, zal het einddoel binnen de voorziene termijn worden bereikt.

Hierbij dient te worden opgemerkt dat bij het vervangen van deze leidingen, ook de verouderde aansluitingen systematisch mee worden vervangen. Zoals reeds vermeld op het einde van punt 3.2, wil SIBELGA de vervanging van bepaalde meters combineren met dit project.

3.3.4 Meters

Aan het uiteinde van het LD-net van SIBELGA bevinden zich meters: op het einde van het jaar 2012 bevonden zich 495.610 meters op dit net. 96,4% van deze meters hebben ofwel een kaliber G4 (46,7%), ofwel een kaliber G6 (49,7%). Deze kalibers stemmen overeen met een maximumdebiet van respectievelijk 6 m³/u en 10 m³/u.

Het meterpark werd elk jaar gedeeltelijk vervangen om verschillende redenen, waarvan de twee belangrijkste waren: ofwel ging het om balgengasmeters die het einde hebben bereikt van hun levensduur, die 30 jaar bedroeg volgens de wetgeving die nog van kracht was tot 3 augustus 2012, ofwel ging het om nieuwe meters als gevolg van werken voor de plaatsing, verplaatsing, verzwaring en vervanging van meters op vraag van de klant of als gevolg van defecten.

Voor de balgengasmeters wachtte SIBELGA sinds enkele jaren op een nieuw Koninklijk Besluit betreffende de opvolging in bedrijf van de gasmeters voor huishoudelijk, handels- en licht industrieel gebruik, dat uiteindelijk werd gepubliceerd op 3 augustus 2012. Zoals reeds kort werd vermeld in hoofdstuk 2, voert deze nieuwe wetgeving twee belangrijke wijzigingen in:

- De balgengasmeters die, volgens de oude wetgeving, waren onderworpen aan periodieke controles op bepaalde ogenblikken van hun levensduur, en die systematisch uit het net werden verwijderd op hun 30^e verjaardag, zullen voortaan niet meer aan periodieke controles worden onderworpen en zullen pas uit het net worden verwijderd op basis van de resultaten van statistische technische controles.
- De maximaal toelaatbare fout bij de technische controles bedraagt 3% voor de meters die werden geïnstalleerd na de inwerkingtreding van de nieuwe wetgeving, tegenover de referentie van 4% die werd toegepast overeenkomstig de oude wetgeving. Dit zou kunnen leiden tot een stijging van het aantal meters dat bij deze technische controles wordt afgewezen en dat bijgevolg moet worden vervangen.

De impact van deze nieuwe wetgeving op het investeringsbeleid van SIBELGA zou pas worden bepaald na de resultaten van de eerste technische controles.

Wat de andere reden voor de vernieuwing van het meterpark betreft, moeten we benadrukken dat SIBELGA heeft beslist om bij de uitvoering van de transformatiewerken van alle aard aan het binnengedeelte van de aftakkingen, de meters van het tweepijpstype systematisch te vervangen door meters van het éénpijpstype. SIBELGA heeft immers vastgesteld dat dit laatste type meter minder gevoelig is voor lekken die bij meters van het tweepijpstype werden vastgesteld als gevolg van de overbrenging van mechanische spanningen uitgeoefend door de binneninstallaties van de klant.

Om dat te realiseren, wil SIBELGA profiteren van het project voor de sanering van het net met betrekking tot leidingen in grijs gietijzer en vezelcement, alsook van het project voor de renovatie van de stijgleidingen om een aanzienlijk aantal meters van het tweepijpstype te vervangen.

Alle werken met betrekking tot de meters vergen de inzet van aanzienlijke middelen op gebied van tijd en mankracht. Dit leidt tot het overwicht van de aan deze post toegekende middelen in de

begrotingsenveloppe voor het gasnet van SIBELGA: één vijfde van het globale budget voor het jaar 2012.

3.3.5 Kwaliteit van de levering

SIBELGA controleert de kwaliteit van haar gaslevering door de druk van het net continu te meten op bepaalde strategische plaatsen (bijvoorbeeld in de ontvangststations). Deze metingen vinden plaats zowel op de MD-netten, als op de LD-netten.

Voor de MD-netten worden er telegemeten drukopnames uitgevoerd op negen plaatsen, als aanvulling op de metingen die worden uitgevoerd in de ontvangststations.

Voor de LD-netten wordt de controle gedaan met behulp van drukmeters met registratie, waarbij de opname manueel gebeurt. SIBELGA beschikt over 146 drukmeters met registratie op dit net.

In 2012 ontving SIBELGA 121 oproepen van klanten die een drukprobleem in het net signaleerden. Volgens SIBELGA was 48% van deze interventieaanvragen gerechtvaardigd, maar hielden deze aanvragen geen verband met het net. De meeste oproepen werden inderdaad veroorzaakt door problemen te wijten aan een defect aan de gasmeter. De resterende oproepen waren te wijten aan problemen betreffende een defect in de installatie van de klant, terwijl de druk op het net conform was.

3.4 Analyse van de externe factoren

De externe factoren die invloed kunnen hebben op de prestaties van het net van SIBELGA zijn de incidenten, de evolutie van de belasting, de wijzigingen inzake wetgeving, en de werken uitgevoerd door derden (bijvoorbeeld de kabelmaatschappijen, enz.).

3.4.1 Incidenten

Er vonden in 2012 twee incidenten plaats in het gasnet van SIBELGA:

- Op 16 februari 2012: Manoir d'Anjoulaan in Sint-Pieters-Woluwe: breuk van een MD-leiding in staal gevolgd door een explosie;
- Op 22 mei 2012: Louis Hapsstraat op de hoek met de Antoine Gauthierstraat in Etterbeek: een aannemer rukt een drukmeetpunt af op het MD-net.

Volgens SIBELGA staat de aard van deze incidenten los van de staat van haar leidingen. Deze vaststellingen versterken SIBELGA echter in haar streven om periodieke steekproeven uit te voeren in het net om de betrouwbaarheid van haar leidingen permanent te bewaken. Ter herinnering, de leidingen in grijs gietijzer en vezelcement worden elk jaar gecontroleerd, terwijl de leidingen in staal en polyethyleen elke drie jaar worden gecontroleerd.

Het tweede bovenvermelde incident is overigens het gevolg van de beschadiging van de installaties van SIBELGA door derden, voornamelijk vanwege grondwerken. Ten aanzien van dit terugkerende probleem ondernemen SIBELGA en de ondernemingen die actief zijn in het domein van de distributie en het transport van energie, actie om de veiligheid en de goede bescherming van hun installaties te verzekeren. Hun actie bestaat erin om via alle mogelijke middelen derden, die werken moeten uitvoeren in de nabije omgeving van hun installaties en aftakkingen, te wijzen op het belang van:

- een voorafgaande lokalisering van de installaties van SIBELGA en van de ondernemingen die actief zijn in het domein van energie;
- de naleving van de gebruikelijke voorzorgen en gedragscodes bij de uitvoering van de door hen verrichte werken (voorbeelden: lokaliseren en blootleggen van de installaties met behulp van manueel materiaal, vermijden van het gebruik van zware bouwmachines op de voetpaden, ...). ;
- de naleving van de wettelijke verplichtingen betreffende de minimale afstanden tussen ondergrondse installaties,...

Volgens SIBELGA worden deze sensibiliseringsacties in de strijd tegen beschadigingen van de installaties van het net verder gezet. Daarnaast werden twee bijkomende pistes van actie overwogen:

- De eerste, "Asset", betreft het voorkomen van risico's die verband houden met de intrinsieke kenmerken van de gasuitrusting van SIBELGA. Deze piste omvat onder meer acties zoals het nemen van stalen van leidingen om de staat van veroudering van de gebruikte materialen te analyseren. De resultaten van deze analyses zouden kunnen leiden tot een herziening van het bestaande investeringsbeleid;
- De tweede, "Verstoringen van de openbare weg " genoemd, is gericht op verstoringen van verschillende oorsprong (beschadiging van de riolering, omvangrijke graafwerken voor het optrekken van gebouwen, enz.) die een belangrijk risico vormen voor de nabijgelegen installaties van de netbeheerders. In dit kader heeft SIBELGA de mogelijkheid onderzocht om bijkomende informatie te bekomen betreffende de "risicozones", en neemt zij maatregelen inzake de punctuele controle van de toestand van de ondergrond (bodemtesten).

Deze verschillende acties ter optimalisering van de veiligheid van de gasuitrusting werden opgenomen in het plan "Veiligheid Gas".

3.4.2 Splitsing van de netten van SIBELGA en EANDIS

Zoals vermeld in de punten 3.3.1 en 3.3.2, bevoorraden de ontvangststations van Woluwe en Vorst een GOS dat wordt gedeeld met Eandis en ORES. Bovendien overschrijden deze twee stations de hun ter beschikking gestelde debieten die volgens SIBELGA sterk worden beïnvloed door deze koppeling.

Om de ontwikkeling van de distributienetten beter op hun specifieke behoeften te kunnen afstemmen, beslisten SIBELGA en EANDIS om hun netten volledig te splitsen.

Met het oog op de realisatie van deze splitsing, werden er verschillende studies uitgevoerd over de netten die het mogelijk maken om het beste technisch-economische compromis te vinden voor dit project. De werken voor de splitsing van de netten werden aangevat in 2009 en dienden oorspronkelijk te zijn beëindigd in 2011, resulterend in een configuratie van het SIBELGA-net in twee GOS (in plaats van de huidige drie), die volledig losstaan van het EANDIS-neten waarbij het GOS Iverlek-Dilbeek zou worden geïntegreerd in het GOS Brussel-Kaai.

In het meegedeelde investeringsplan en via gesprekken die hebben plaatsgevonden met SIBELGA, noemt men nu het jaar 2015 voor de effectieve splitsing van de netten. Zoals vermeld in hoofdstuk 2, is het belangrijk erop te wijzen dat SIBELGA de totaliteit van de werken heeft voltooid ter versterking van de infrastructuur van haar net met het oog op het verzekeren van de bevoorradingszekerheid van de Brusselse verbruikers. SIBELGA is dus klaar om de netten te splitsen,

mits het uitvoeren van punctuele werken aan de gewestelijke grenzen, zoals het plaatsen van kleppen op de MD-B-netten (scheiding van de netten door middel van gesloten kleppen die de mogelijkheid van wederzijdse hulp in stand houden) en het aanbrengen van gewelfde bodems op de LD-netten (definitieve splitsing van de netten die een mogelijke hulp uitsluit).

De vertraging werd dus opgelopen aan de zijde van EANDIS, wat leidt tot het uitstellen van het einde van de werken tot 2015 en tot de effectieve totale beheersing van de aardgasstromen die circuleren in het net van SIBELGA. Het is aangewezen om de evolutie van dit project te blijven volgen, gezien de impact ervan op de beheersing van de gasstromen die circuleren in het Brusselse net en van de bijbehorende investeringen in het net.

3.4.3 Nieuw injectiepunt

Tegelijk met het project voor de splitsing van de netten, besliste SIBELGA om een richtschema uit te werken teneinde de hoofdlijnen van de toekomstige structuur van haar MD-net te bepalen. Het doel van dit schema is de toekomst voor te bereiden en in staat te zijn om tegemoet te komen aan alle behoeften inzake bevoorrading van de klanten, waarbij tevens de optimale exploitatie van de netten wordt gewaarborgd.

Daartoe moeten er, naast de splitsing van de netten, ook andere factoren in aanmerking worden genomen. Voorbeelden: de conversie van de netten voor L-gas naar H-gas, de zones voor stedelijke ontwikkeling (Haven van Brussel, biomethanisatiefabriek, enz.), de evolutie van de verbruiken, de wil om slechts één GOS te hebben op het gehele Brusselse grondgebied, enz.

In deze context heeft SIBELGA een officiële aanvraag ingediend bij Fluxys voor een volledige technisch-economische evaluatie met het oog op de creatie van een nieuw injectiepunt in het zuiden van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Ingevolge de oriëntatiestudie die FLUXYS in juni 2011 heeft uitgevoerd, heeft SIBELGA aan FLUXYS de relevante informatie meegedeeld die heeft geleid tot het indienen van haar aanvraag voor de creatie van een nieuw injectiepunt. Van alle oplossingen die werden overwogen, komt SIBELGA tot het besluit dat de toevoeging van een nieuwe aanvoer ter hoogte van de regionale grens Oudergem en Overijse de beste keuze lijkt te zijn.

Het einde van de uitvoering van dit project wordt door FLUXYS en SIBELGA in het beste geval voorzien voor 2016. De naleving van deze timing zal afhankelijk zijn van, onder meer, het verkrijgen van de installatievergunningen (Infrabel, Natura 2000 – oversteek van het Zoniënwoud, ...), de aankoop van de terreinen, de bouw- en de uitbatingsvergunningen. Dit project is essentieel voor de toekomstige bevoorrading met aardgas van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. We moeten dus de aandacht van de bevoegde overheden vestigen op het belang van dit project.

SIBELGA heeft in het kader van dit project de bouw van drie ontspanningsstations, gespreid over 2015 en 2016, opgenomen in dit investeringsplan, evenals de noodzakelijke plaatsingen voor de aanleg van de verbindingen tussen het nieuwe ontvangststation en deze nieuwe ontspanningsstations.

3.4.4 Overgang van L-gas naar H-gas

In december 2012 vond er een vijfdelig forum plaats waaraan de Nederlandse, Belgische, Franse, Duitse en Luxemburgse overheden deelnamen.

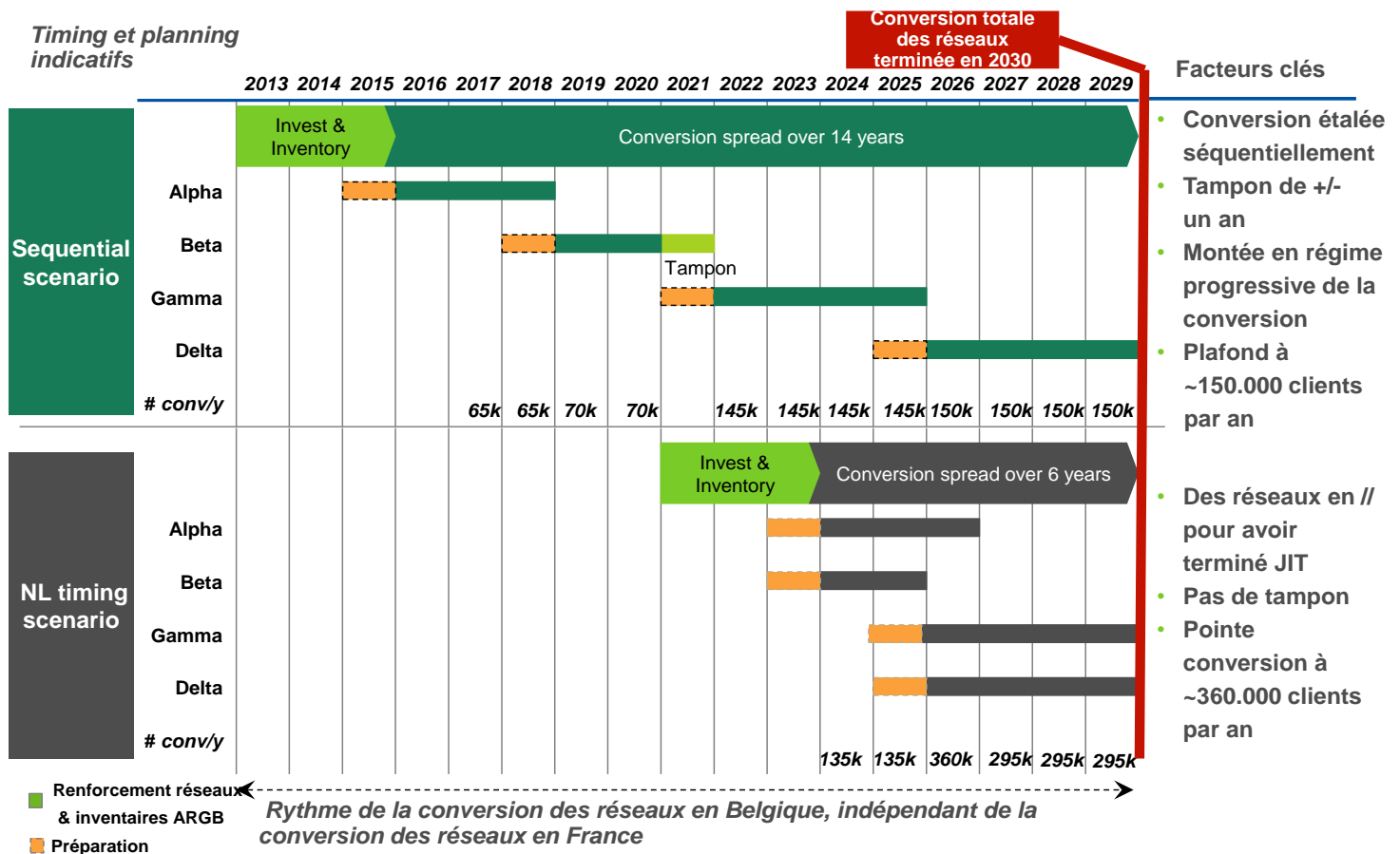

Het Nederlandse Ministerie van Energie bracht zijn collega's op de hoogte van het feit dat Nederland de export van L-gas geleidelijk wil stopzetten vanaf 2020. De export naar België en Frankrijk zullen met 15% per jaar worden verminderd vanaf 2024 en zal worden stopgezet in 2030.

Deze beslissing werd in januari 2013 besproken in het Nederlandse Parlement. Er werden bijkomende studies besteld en momenteel heeft Nederland nog geen officieel standpunt ingenomen.

Als gevolg van deze informatie werden de Technische, Juridische en Financiële Commissies van Synergrid opnieuw geactiveerd. Ten aanzien van het aangekondigde einde van de bevoorrading met L-gas zijn er twee extreme scenario's mogelijk:

- geleidelijke conversie van de netten vanaf 2024, gespreid over een periode van 6 jaar,
- conversie gespreid over een langere periode.

Figuur 4: Mogelijke scenario's voor de conversie van het geheel van Belgische netten

De conversie van de netten van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest is voorzien in de Gamma-fase en SIBELGA wil deze conversie spreiden over 4 jaar door middel van de bouw van het nieuwe ontvangststation waarvan sprake is in punt 3.4.3. Behalve dit punt, zijn de investeringen die vereist zijn voor de effectieve conversie van de netten van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest nog niet voorzien voor de periode 2014 – 2018.

We herinneren eraan dat het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, in tegenstelling tot de andere Gewesten, uitsluitend met L-gas wordt bevoorrad. Er zal dus een volledige conversie, en per

huizenblok, nodig zijn van het Brusselse aardgasnet, die - met name financiële - gevolgen zal hebben voor de Brusselse klanten. BRUGEL is bijgevolg van mening dat de bevoegde overheden van het Brussels Gewest vanaf nu bijzondere aandacht zouden moeten besteden aan dit dossier.

3.4.5 Wijziging inzake wetgeving

Een continue herziening van de wetgeving betreffende de controle van de staat van de uitrusting van SIBELGA, wordt door deze laatste als een externe factor beschouwd. De hier bedoelde uitrusting zijn de "ontvangststations", het "meterpark" en de smart metering.

De herziening en aanpassing van de wetgeving en van de normalisatie, en meer in het bijzonder in functie van de ATEX- en AREI-reglementering, heeft voor gevolg dat SIBELGA het nodige moet doen zodat haar elektrische installaties in de ontvangst- en ontspanningsstations conform zijn aan deze regelgeving. Al deze installaties zouden tegen einde 2016 conform moeten zijn.

Wat de smart metering betreft, heeft SIBELGA de impact bestudeerd van de eventuele invoering van de Smart metering gas op de architectuur van de aftakkingen. De conclusies van deze studie stellen vast dat de architectuur van de aftakkingen ongewijzigd zou blijven en dat de nieuwe meters van het éénpijptype zouden zijn, en niet meer van het tweepijptype, wat de noodzaak zou doen ontstaan om meer dan 50% van de aftakkingen van SIBELGA aan te passen. Dit werd dus al voorzien in het plan veiligheid, zoals hierboven vermeld.

Wat de wetgeving betreffende de meters betreft, wacht SIBELGA op de resultaten van de eerste technische controles om de onontbeerlijke vervangingen en bijgevolg de impact op het budget correct te bepalen.

3.5 Investeringsplan 2014 – 2018

SIBELGA heeft een investeringsplan opgesteld voor een periode van vijf jaar (2014-2018), met meer details betreffende de gebudgetteerde hoeveelheden voor het jaar 2014. De meest opmerkelijke gegevens van dit plan worden weergegeven in de onderstaande punten.

3.5.1 Ontvangst- en ontspanningsstations

SIBELGA is van plan om verder te gaan met het conform maken van de elektrische installaties en wil dit programma afronden in 2016.

De haalbaarheidsstudie voor de eventuele bouw van een nieuw ontvangststation, in samenwerking met Fluxys, om de bevoorrading van het GOS Brussel vanuit het zuiden te verzekeren, is nog niet volledig afgerond. Zoals hierboven reeds vermeld, heeft SIBELGA echter de investeringen betreffende de bouw in 2015 en 2016 van drie ontspanningsstations al in het investeringsplan opgenomen.

3.5.2 MD-net

In het kader van de werkzaamheden voor vervangingen, de uitbreiding om aan nieuwe aanvragen te kunnen voldoen en verplaatsingen van installaties op verzoek van derden, voorziet SIBELGA de aanleg van 1.7 km MD-leidingen per jaar, tot in 2018.

Daarbij komt vanaf 2015 en 2016 een raming van het leggen van de nodige leidingen voor de aanleg van de verbindingen tussen het nieuwe ontvangststation en de drie nieuwe ontspanningsstations.

Er werd een specifiek programma voor de systematische vervanging van stalen leidingen opgesteld. In deze optiek voorziet SIBELGA een voorziene enveloppe voor het leggen van 1,2 km leidingen in 2014, vervolgens een enveloppe voor 2 km in 2015 en 2016 en, vanaf 2017, een enveloppe voor 1 km.

3.5.3 LD-net

In het jaar 2014 wil SIBELGA het project voor het verwijderen van leidingen in grijs gietijzer en vezelcement hebben afgerond. Dit project zal worden afgesloten met de plaatsing van 17 km leidingen in polyethyleen.

3.5.4 LD-aansluitingen

SIBELGA voorziet de sanering of verwijdering van 300 stijgleidingen in 2014 en, vervolgens van 590 stijgleidingen per jaar in het kader van het programma voor de vernieuwing van de aftakkingen of als gevolg van een interventieaanvraag "gasgeur", maar ook op eigen initiatief en op proactieve wijze, zonder dat er vooraf een interventie is geweest.

4 Conclusies

1. Zoals vermeld in punt 3.4.2, is het einde van het project voor de splitsing van de netten voorzien voor 2015. Gezien de belangrijkheid van dit project, meer bepaald voor het beheersen van de investeringen van SIBELGA op het net voor de specifieke behoeften van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, is het aangewezen dat SIBELGA de regulator op de hoogte blijft houden van de evolutie van dit dossier, vooral in geval van een verhoogd risico van achterstand ten opzichte van wat in het investeringsplan 2014 – 2018 werd meegedeeld.
2. Zoals vermeld in punt 3.4.3, is het nieuwe injectiepunt dat door SIBELGA en FLUXYS wordt aanbevolen, primordiaal voor de aardgasbevoorrading van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, meer bepaald voor de rol ervan ten opzichte van de evolutie van het verbruik en de belangrijkheid ervan in het project voor de conversie van de netten. BRUGEL vestigt dus de aandacht van de bevoegde overheden op het grote belang van dit project voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.
3. Zoals vermeld in punt 3.4.4, wordt het Brussels Hoofdstedelijk Gewest uitsluitend bevoorraadt met L-gas dat afkomstig is van Nederland. De stopzetting van de export van dit gas drijft België, vooral het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, naar de onvermijdelijke conversie van de netten, om van L-gas naar H-gas over te gaan. Deze totale conversie kan, onder andere, een aanzienlijke financiële impact hebben op de Brusselse klanten. BRUGEL vestigt de aandacht van de bevoegde overheden op deze problematiek.
4. BRUGEL stelt de Regering voor om het investeringsplan gas van Sibelga voor de periode 2014-2018 goed te keuren.

* *

*